

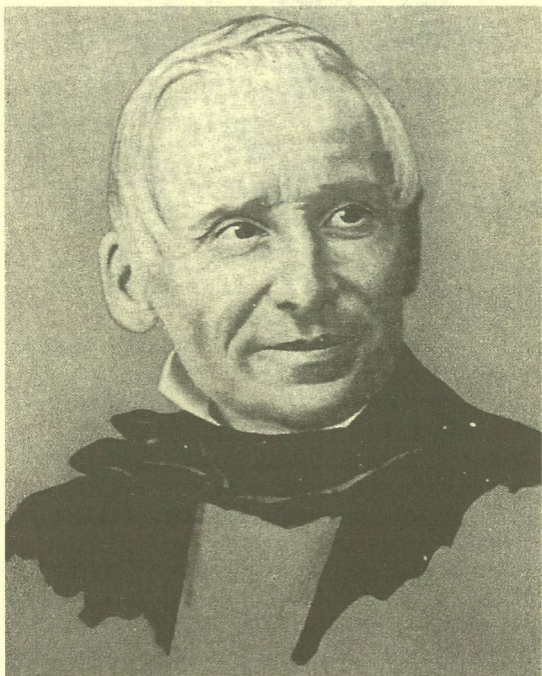
DAUTZENBERG, Johan M. (Heerlen 6 december 1808 – Elsene 4 februari 1869). Schoonvader van Frans de Cort.

Was de oudste zoon van een meester-kleermaker. Dautzenberg volgde de Heerlense Volksschool en leerde Latijn bij de plaatselijke geestelijkheid als voorbereiding op het priesterschap. Financiële redenen verhinderden dit laatste en hij werd privé-secretaris, notarisklerk en onderwijzer, onder meer in Heerlen, Maastricht en Mons. Hij behaalde zijn

onderwijzersdiploma, en werd benoemd te Doornik en nadien te Gent (1830). Daar leerde hij onder meer de Nederlander Johan van Dam en Prudens van Duyse kennen, met wie hij jarenlang bevriend was. Hij volgde graaf Dumonceau, adjudant van de Prins van Oranje, naar Brussel als huisleraar. Na zijn huwelijk zag hij uit naar een beter betaalde baan en werd boekhouder bij de Société de Commerce de Bruxelles (1839), later bij de Generale Bankmaatschappij.

Dautzenberg, die het Duits als zijn moedertaal beschouwde, werd vooral door Van Duyse in de richting van het Nederlands gedreven. Hij publiceerde in en werkte mee aan het *Nederduitsch Letterkundig Jaarboekje*, de *Belgische Muzen Almanak*, het *Kunst- en Letterblad*, *Vlaemsch België* en was de grote promotor van *De Toekomst* (1844-1845). Zijn gevoel van culturele verbondenheid met het Duits leidde tot medewerking aan verschillende Vlaams-Duitse initiatieven: *De Broederhand* (1845), het *Vlaemsch-Duitsch Zangverbond*, *Der Pangermane* (1859), de Schillerfeesten (1859). Dautzenberg was een realistisch, fijnzinnig en sober dichter met een sterke vers-technische en metrische belangstelling. Dautzenberg aanvaardde elke culturele steun voor de Vlaamse zaak en was niet ingenomen met de katholieke-liberale tegenstelling. Hij kreeg tijdens zijn leven veel, ook officiële, erkenning.

WERKEN: Artikelen in *De Moedertaal* (1849); *De Toekomst* (1857); *Der Pangermane* (1859-1860); – vertaling van F. Oetker, *De Vlaemsche Taelstrijd*, 1857.

Als onderwijzer-dichter werkte Johan M. Dautzenberg mee aan diverse letterkundige tijdschriften. Kenmerkend was ook zijn interesse voor Vlaams-Duitse initiatieven.

LITERATUUR: J. Bouchery, 'De dichter Johan Michiel Dautzenberg. Bij de honderdste verjaring zijner geboorte (1806, 6 december, 1908)', in *Verlagen en mededelingen van de KVATL* (1908), p. 873-920; – A.E. van Beughem, *Johan Michel Dautzenberg 1808-1869. Schets van zijn strijd op taal- en letterkundig gebied*, 1935; – H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, II, 1963; – L. Valcke, 'Dautzenberg, Johan Michiel', in *NBW*, VI, 1974.

LUDO VALCKE